



פ שיטת הכננות של צה"ל לבסיסי הפידאיון בפתחלנד, עמדה במרכז המאורעות בשבוע שעבר. יותר מאשר תועלתה הצבאית הזמנית של הפשיטה, היתה חשיבותה נעוצה בהיבטים פסיכולוגיים והסברתיים: בפעם הראשונה פעל כוח צה"ל על אדמת ארץ אויב נגד מטרות צבאיות ברו"רות, כשהוא לא רק נמנע מלפגוע באוכלוסייה האזרחית, אלא זוכה באימונה, ביטחונה ואפילו בעידודה.

שינוי מהפכני זה, שהיה ללא ספק אחד הגורמים לתגובה המדינית הקלושה על הפשיטה, לא זכה כמעט כלל לדיווח לא באמצעי התיקשורת בחו"ל ולא בארץ.

מאחורי מחלל שערורייתי זה, הסתתרה קריסתה המוחלטת של מערכת היחסים שהוקמו וטופחו במשך שנים בין צה"ל לבין העיתונות, שהגיעה לידיעת הציבור בצורת פירסום הודעתם של הכתבים הצבאיים של רשות השידור, על הפסקת כיסוי האירועים הקשורים בצה"ל.

זכותם של אזרחי ישראל לקבל דיווח שוטף ומלא על פעילות צה"ל ממקורות מהימנים ולא באמצעות סוכנויות ידיעות זרות ודוברים של ממשלות אויב, ניצבה בשבוע שעבר שוב בספק, כאשר נראה היה כי עיקר מאמציהם של שלטונות צה"ל סביב הפשיטה בלבנון, הוקדשו למניעת דיווח ישיר של עיתונאים וצלמים מהצד הישראלי אודותיה.

אפשר היה לקבל גישה מורה זו, שהחזירה את יחסי העיתונות וצה"ל 15 שנים אחורנית, כשהיתה מלווה בהסברים על חיוניות האיסוף המדיני וערפל הקרב סביב הפעולה. אולם טיעונים אלה הופרכו נוכח מה שאירע באיזור הפעולה.

הכלל של איסור הוא יפה, כל זמן שהוא חל על כולם. לא יתכן שבשעה שצה"ל מרחיק עיתונאים וצלמים, המאומנים על ידו, מאזור הפעולה, ניתן לאזרחים אחרים, בזכות פרוטקציה ויחסים אישיים, להצטרף לכוחות צה"ל בשעת פעולה קרבית, להשיג "סקופים" ולהפיק רווחים לכיסם הפרטי.

★ צבא של חיילים או סוחרים?

ה עיקרון לפיו אין להפלות בין עיתון ועיתון במידע ובחומר עיתונאי לפירסום, בכל מה שנוגע לפעילות צה"ל, הופר הפעם בצורה חמורה ושערורייתית.

מאחר שלא ייתכן לצרף לכל פעולה צבאית הראויה לדיווח את נציגי העיתונות כולה, התקבלה לפי העיקרון הנ"ל השיטה של ה"פול" — כיסוי באמצעות נציג נבחר, המעמיד את החומר העיתונאי שאסף לרשות העיתונות



חיילי צה"ל בטיהור בסיס פידאיון בחבריה בזבנון

כולה. שיטה זו לא הופעלה הפעם. לעומת זאת ניתנה העדפה לכתבים של שבועון מערכת הביטחון ולבעלי קשרים אישיים עם מפקד זה או אחר של הפעולה.

כך אירע שבועד שמרבית העיתונאים בישראל, כולל העולם הזה, נאלצו להסתפק בשאריות עלובות של צילומים מטושטשים ומשעממים מאזור הפעולה, ובדיווחים יבשים של דובר צה"ל, זכו בטאונים בודדים ב"סקופים" מפוקפקים, שראוי היה שוועדות חקירה יבררו כיצד הושגו.

מדיניות פירסום כושלת זו עלולה לגרום לתופעות שליליות מסוכנות ביותר. כיוון שלא ניתן לסגור הרמטית דיווח בעיתונות, אלא באמצעות הפעלת הצנזורה, רק טבעי שהעיתונות תחפש כל פירצה אפשרית בחומת האיסורים. כך קורה כבר היום שחיילים בצה"ל נושאים עימם מצלמות בצד כלי הנשק שלהם, דואגים לצלם תוך כדי פעולות קרביות, בידיעה שהם עשויים לזכות תמורת צילומיהם בתמורות משתלמות.

זהו כמובן עבירה על החוק, אבל כשאין היצע גדל הביקוש, בכל התנאים, כמה מהתמונות שפורסמו השבוע בישראל מפשיטת צה"ל בלבנון, היו תמונות שצולמו בידי חיילים בשטח לבנון והגיעו לעיתונות בדרכים לא שיגרתיות.

עם קום המדינה היו שהתגאו בעובדה שעם של סוחרים הופך לעם של חיילים. נראה שיש כיום מי שגורם לכך שצבא של חיילים עלול להפוך לצבא של סוחרים.

א/נח

אפנה צעירה



TREVIRA®

2000

החוטאים מיוצרים ע"י ג'רוסלם ג'רסי בע"מ